

СІЧЕНЬ 2019/2020 р.

5

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

З Новим Роком!

Розмалюй.

Леся Пилип'юк

Їде-їде віхола

Їде-їде віхола
Поле в ліс:
В неї снігу білого –
Повний віз!

Веселяться Зайчики
І Вовки,
Лисенятка, Веприки,
Їжачки...

З гілочки на гілочку
Білка – скік!..
Всіх вітає радісно
Новий рік!

На обкладинці журналу ма-
люнок з видання – Леся Пи-
лип'юк: «Котик зорі рахував»
(Івано-Франківськ: Видавни-
цтво «Місто НВ»).

Ірина Мацко

НОВОРІЧНИЙ БІЛИЙ СНІГ

Новорічний білий сніг
Тихо стелиться до ніг,
Ніжно падає до рук
І зникає смутку звук.
Відліта журба-печаль,
Каже щастю сніг: – Причаль!
У країну білих снів,
Божих дочок і синів,
У яких душа співає
І Надія оживає,
Кріпнуть Віра і Любов,
Це – одвічний серця зов...

Новорічний білий сніг
Тихо стелиться до ніг,
Ніжно падає до рук,
Лине небом щастя звук...

Василь Густі

Колись звіздариком малим
Я ніс колядку по селу.
Які то світлі дні були!
Співаю й нині їм хвалу.

Жаданим і жданим був я, скрізь
Чекали з радістю в хатах.
Не розумів тоді я сліз
В ґазди поважного в очах.

Як щиро я колядував!
Як оберталася звізда!
Я так натхненно вінчував,
Щоб в хату цю, як до гнізда

І на той рік, і много літ
Різдво верталось в добрий час.
А щирий ангельський привіт
Перебував тут повсякчас.

Щоб Божий син, що народивсь,
Благословляв життя й труди.
І щастям кожен день стеливсь
І для старих і молодих.

Ті дні – в далекій далині...
Не раз людей я зустрічав,
Що були вдячними мені,
За те що їм навіншував,

Коли звіздариком малим
Я ніс коляду по селу.
... Пресвітлі то часи були!
Як не співати їм хвалу?!

Колядники із Закарпаття.

Чи знаєте ви, що...

Катерина Перелісна

Щедрик

Щедрик, щедрик, щедринець!

Ой, який я молодець:

Прийшов посипати –
Забув зерня взяти...

Та маю в кишені
Гороху з півжмені.

Сію, вію жито

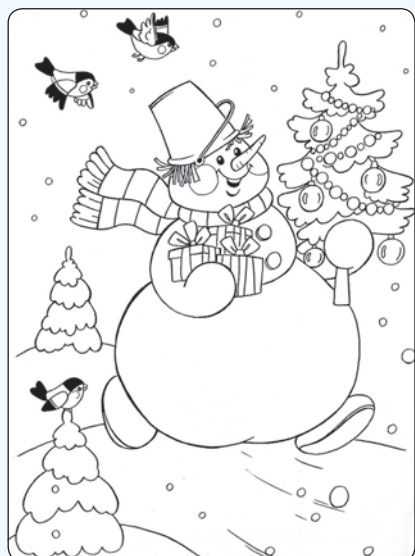
У зимі на літо.

Нехай Бог допоможе,

Щоб все було гоже!

З Новим роком будьте,

Мене не забудьте!

Розмалюй.

Сім звичок, які допоможуть прочитати більше книг

Книги читати дедалі складніше, аніж статті чи пости в соціальних мережах. Вони вимагають терпіння і уваги, яких часто не вистачає.

Звичка № 1: не відчувайте вину за те, що відклали книгу і почали нову

Одна із причин, чому ви читаете мало книжок у тому, що деякі з розпочатих вам не дуже подобаються. Тому не варто змушувати себе прочитати книгу, яка не приносить вам користі, виявилась занадто банальною чи передбачуваною.

Звичка № 2: створіть список книг, які ви хочете прочитати

Звичка № 3: слухайте більше книг

Це допоможе вам осягнути більше книг, оскільки слухати можна навіть тоді, коли читати майже не можливо.

Звичка № 4: не піддавайтеся спокусі зайнятися чимось простішим

Ви починаєте читати. Але зі значно меншою охотою, ніж гортати стрічку Фейсбуку чи Інстаграму. І час, який ви виділили для книги, раптом забирають соціальні мережі. Щоб цього не трапилося, вам потрібно обмежувати використання соціальних мереж перед і під час читання. Наприклад, відкласти телефон подалі від себе.

Звичка № 5: залиште 30 хвилин перед сном для читання

Ця звичка також дозволить вам прочитати більше книг. Якщо ви читатимете по 25 сторінок за вечір, до кінця року прочитаних книг буде більше 30. Інший варіант – слухати аудіокниги на ніч.

Звичка № 6: видаліть соціальні мережі зі смартфона і встановіть додатки із книгами

Проблема у тому, що у телефонах є додатки, які привертають занадто багато уваги. Якщо ви видалите або обмежите їх використання, то зможете виділити більше часу для читання.

Звичка № 7: читайте з ціллю

Тобто ви повинні читати не тільки для того, аби прочитати книгу, а й для того, щоб зрозуміти тему. Це може перерости в повноцінне навчання. І для того, щоб поглибити свої знання, вам доведеться прочитати не одну книгу із обраної вами тематики.

«Національне виховання виробляє у людини не подвійну хистку мораль, а міцну, цільну особу»

(Софія Русова, український педагог, письменниця, та громадська діячка).

У СВИТІ КАЗОК

Золота скарбниця усної народної творчості надзвичайно багата й різноманітна. Є в ній прислів'я та приказки, легенди і перекази, думи, пісні, усмішки та анекдоти, «перлини великого намиста» – коломийки, загадки... Та чи не найпопулярнішим жанром фольклору, що розкривав безмежний світ людської уяви, полонить серця дітей і дорослих, є українські народні казки.

Дітям українські народні казки потрібні – як духовний хліб, що, як і хліб насущний, ніколи не приїдається.

І туди гаряче, і сюди боляче

(Українська народна казка)

Жив собі в одному місті багатий купець. Та такий жадючий, такий загребущий – все йому було мало.

І було в того купця прислуги чимало. Трудяться ото слуги на нього від зорі до зорі, не розгинаючи спини, а купцеві все-таки здається, що за день вони зробили мало.

Об'явив купець по місту, що дає сто талярів тому, хто візьметься подовжити день.

Почув про це один селянин, пішов до купця:

– Кажуть, що ви, паночку, шукаєте такого чоловіка, який подовжить день. Хочу запитати вас, чи правда. Бо тепер тих брехунів розвелось стільки, що кинь палицю – в брехуна потрапиш...

– А ти можеш подовжити день? – питає купець.

– Бігме, що можу! – й оком не моргнув селянин. – Оце недавно я одному дідичу таку машину змайстрував, що сама його годує, поїть, роздягає, ще й казочки на сон розповідає...

Радіє купець, аж руки потирає:

– Гаразд, як зробиш і таку машину, що подовжить день, – сто талярів твої.

– Добре, спробую, – дав згоду селянин, – тільки цю машину самому панові доведеться крутити.

– Що ж, – купець почувхався за вухом, – як треба, то треба. Аби тільки день зробився довшим...

Селянин узявся за роботу. Зробив три великі дерев'яні колеса, прикріпив на осі, приробив крила, мов до вітряка, корбу приладнав – машина готова!

– Тепер, паночку, крути, – і селянин показав на корбу. – Увечері я прийду за грішми.

Радий чи не радий, взявся купець за ручку. Колеса завертілися, зашуміли, загули. Крутить годину-дві, аж геть заморився. Ох, і важка робота! А тут ні зупинитися, ні перепочити, бо день умить скоротиться знову! У поті чола трудиться купець та все на сонце поглядає. А воно не дуже поспішає сідати на спочинок.

Коли це приходить отой селянин, що змайстрував машину.

– Ну, паночку, як? – питає й посміхається.

– Що ж, гроші твої... День таки довший став... Та чи не можна, чоловіче, аби крутив хтось інший? Я б грошей не пожалів...

– Чому не можна, паночку... – каже селянин. – Але тоді день більшим не буде.

Купець махнув рукою:

– І туди гаряче, і сюди боляче. Нехай день залишається таким, як був досі!

Антон Секереш: «Зимовий настрій».

Маковицький соловей

Олександр Павлович – видатний поет-будитель, публіцист, педагог, релігійний і культурно-освітній діяч, друг і соратник Олександра Духновича.

До 200-ліття народження О. Павловича Регіональна рада Союзу русинів-українців СР у Пряшеві в рамках циклу «Наша пісня – наша дума...» представила у Словацько-українському культурно-інформаційному центрі в Пряшеві музично-словний монтаж під назвою «Маковицький співець».

Олександр Павлович (1819-1900).

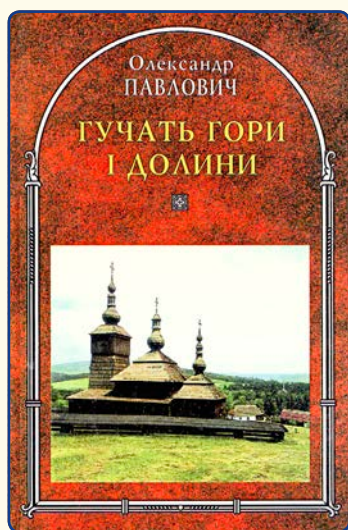
Олександр Павлович

Зо Стебника, як гусаре,
Ідуть штирнацет косаре,
Вишли на Комлошські луки,
Поплювають собі в руки.
Бога ко помочи просять,
Острять коси, траву косять.
Од Господа дождю просять.
Кеби Бог дакус поросив,
Доеден би легше косив.
Ніт на траві ні кус роси,
Прото часто острять коси.
Ніт ліпшого робітника.
Як суть люде зо Стебника.

Звучить українська народна пісня у виконанні (зліва) Людмили Ражини, Віктора Гацака, Анни Ванько, супровід на гармонії Маріян Цупришин.

У 2004 році в ужгородському видавництві «Закарпаття» вийшли вибрані твори Олександра Павловича під назвою «Гучать гори і долини».

Віршовані твори О. Павловича читають (зліва) Людмила Ражина та Міріям Божик.

З поштової скриньки

З Різдвом Христовим!

З Різдвяними святами «веселчат» привітала і поетеса Ірина Мацко.

Олександр Олесь

На Різдво горить ялинка,
Свічечки блищать...
Дітки бігають круг неї,
Ніжки тупотять.

Дід Мороз прийшов у хату
І поклав мішок,
А в мішку всього багато
Для малих діток.

Стали діти розбирати,
Рвуть мішок із рук...
Зацікавивсь і спустився
Над мішком павук.

Редакцію «Веселки» та її читачів привітав з Новим роком і художник Прокіп Колісник.

Ірина Мацко

ЗИМА

До нас Зима прийшла
І снігу принесла.
Розсипала з торбинки
Сріблястії сніжинки.
Вдягнула кожухок
Легенький як пушок,
Побігла діток звати
Із нею в сніжки грати.

«Різдво – це сезон розпалення вогню гостинності в домі, добродушного вогню милосердя у серці».

(Вашингтон Ірвінг (1783-1859), американський письменник, есеїст, біограф та історик).

Ірина Мацко

ЗАВІТАЙ, СНІЖКУ

Завітай, Сніжку, до нас,
Бо настав Зими вже час.
Будем ми сніжки ліпити,
В санках з гірки вниз летіти.

Годівничку для пташок
Ми повісимо в садок.
У морозну цю пору
Зліпим Бабу Снігову.

На Ялиночку прикрас
Одягнемо ми за раз.
Як же гарно буде в нас
В цей Зими святковий час!

Леся Пилип'юк

Зима в Карпатах

Одягнулися ялини
У сріблясті кептарі
І стоять – то край стежини,
То високо на горі.

Мерехтять зима в Карпатах
На шибках – її різьба...
Саме час увати
З Божим дзвоником Різдва!

Тамара Журба

Гуси

Дикі гуси відлетіли,
А домашні не схотіли.
Ходить гуска на подвір'ї –
Аж летить із неба пір'я...
«Ага-га, – сміється гуска. –
А кричали боягузка!
Все летіли, метушились...
З них лиш пір'ячко лишилось!»
А гусак: «Який тут сміх!
То ж не пір'ячко, а сніг...»

Микола Сингаївський Пора для снігурів

Перший сніг запорошив землю. Сипонув уночі, що ніхто й отямитися не встиг. Вільно собі розлігся, вмовк. Наче зібрався вічно лежати. Від порога, скільки око бачить, сніги та й сніги. І полям, і лукам, і дібровам ой вистачить снігу і до обиду.

Вночі сніг випав, а на світанку звідки не взялись червоногруді гості.

Не минають нашої горобини. Гілля в неї засніжене, а кетяги червоні, снігурам здалеку видно.

І хто більше приваблює

їх – наша хата чи горобина? Від хати теплом віє, від горобини смачним полуднем пахне.

Прокидаєшся вранці, а снігурі тут як тут. А може, вони й снігу насипали? На білім снігу веселіше горять кетяги горобини. Здумала зима пофарбувати снігура в білий колір – не вийшло. Снігур ще дужче зачервонівся. Лише підхвістя черкнулося об сніг – і побіліло.

Зимі гарно в білому, та снігуру білий одяг аж ніяк нелицить.

Замерзне на снігу – не

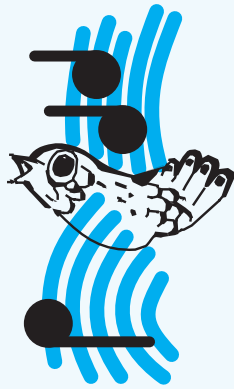
помітиш. Заблудиться в полі дороги не знайде.

Світланка бере олівці, щоб намалювати снігура. Папір перед нею білий, мов сніг. На ньому вимальовується горобина. На гілках сидять снігурі – один, другий, третій. Груди червонясті, голівка, крила, хвіст – сині, з чорними смужками. Таких красенів не замете снігом. Засвище зимовий вітер, а снігур у відповідь йому: ф'ю-ф'ю-ф'ю. А сам ще дужче горить, червоніє на снігу.

Світланка закінчує, свій малюнок: «Зима – пора для снігура». А я написав його словами. Для вас, любі друзі.

Зоре моя вечірня

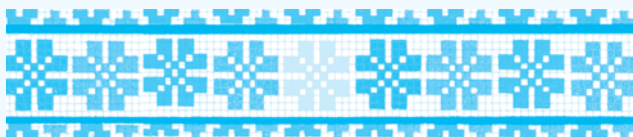
Слова Т. Шевченка

Зоре моя вечірня,
Зійди над горою,
Поговорим тихесенько
В неволі з тобою.
Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.

Як широкая сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба нахилилась, –
Аж по воді розіслала
Зелені віти,
А на вітах гойдаються
Нехрещені діти.

Як у полі на могилі
Вовкулак ночує,
А сич в лісі та на стрісі
Недолю віщує;
Як сон-трава при долині
Вночі розцвітає...
А про людей... та нехай їх!
Я їх добре знаю.

ЗНАЙОМТЕСЬ:

З ПИСЬМЕННИКОМ Янко Єсенський

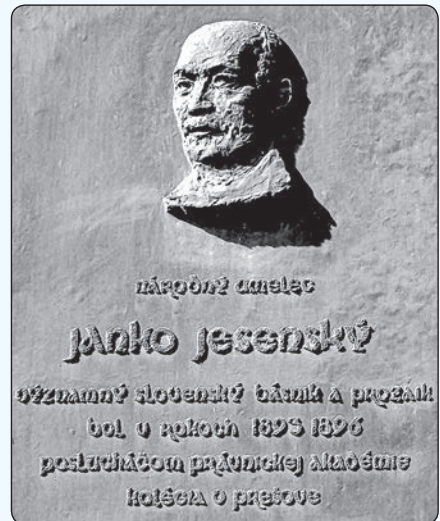
Янко Єсенський (Janko Jesenský) – 30 грудня 1874, Мартін – 27 грудня 1945, Братислава) – словацький поет, письменник та перекладач.

Походив поет із старовинного роду, ушлявленого колись на всю Європу Яном Єсеніусом – ректором Празького університету, відомим лікарем, філософом і громадським діячем кінця XVI – першої чверті XVII століття. Народився у місті Мартін 1874 року. У 1893 році закінчив гімназію в м. Кежмарок. Янко Єсенський обрав кар'єру правника. З 1893 до 1896 року навчався в юридичній академії у Пяршеві.

Під час Першої світової війни було мобілізовано до армії у 1914 році. Втім Єсенський у 1915 році добровільно здався в полон російським військам. Перебував у таборах для військовополонених, розташованих в Україні та Забайкаллі.

Єсенський став одним з найвідоміших представників критичного реалізму в словацькій літературі.

Виступав в жанрах інтимної лірики (збірка «Вірші», 1905 рік) і громадської, патріотичної лірики (збірки «З полону», 1919 рік; «Після бурі», 1932 рік; «Проти ночі», 1945 рік). У прозі проявив себе талановитим сатириком, на нього мала вплив творчість українського письменника Миколи Гоголя. Викривав філістерство буржуазії (збірки «Провінційні розповіді», 1913 рік; «Зі старих часів», 1935 рік). В сатиричному романі «Демократи» (1934–1938 роки) з позицій демократа-гуманіста піддав критиці державний лад.

Меморіальна дошка Янкові Єсенському в Пяршеві.

Янко Єсенський

Сонячна купіль

(Уривок)

Міський нотар Шкворец, з худим, змарнілим, геть зморщеним обличчям, упав у розпач. З кожним днем йому ставало чимраз важче переходити великий міський майдан. Його поймало якесь невиразне почуття страху, коли він ішов ним широким брукованим простором.

Йому здавалося, ніби саме посередині майдану він заточиться, знепритомніє і, не маючи ніякої підпори, упаде. Декого охоплює таке ж самісіньке почуття, коли треба вузьенькою кладочкою перейти потік.

Довго він перемагав себе і переходив майдан, щоб не піддатися тому страху. Кінець кінцем йому таки запаморочилося в голові, і він мусив був на очах у всіх обіпертися об ліхтаревий стовп і постояти так трохи, перш ніж наважився рушити далі.

Він розповів про свої прикroщі міському лікареві Едутові, безвусому молодикові з буйними бакенбардами на доброму й поважному обличчі.

Лікар порадив йому ходити на прогулянку за місто.

– Це нерви, – сказав Едут нотареві, – спорт, друже, тебе вилікує. Узимку – санчата, ковзани, лижі; улітку – прогулянки, купання, а надто – сонячна купіль...

– Не вірю я ані в повітря, ані в сонце, – похмуро заперечив Шкворец, – На мене чекає морок – морок у мозку... Дозволь спертися на тебе. Я почуваю себе куди безпечніше, коли тримаюся за кого-небудь.

Вони йшли польовою дорогою поміж пагорків, що вже вкрилися молодою ясно-зеленою травою. Сонце лагідно припікало крізь цупке сукно одягу. Повітря, легке та прозоре, подразнювало ніздрі, сповнювало легені і, паче невидимий шовковий серпанок, пестило обличчя. Цей легіт перекочував хвилями озимину й струшував пелюстки з квітучих черешень. Дорога вже вкрилася порохом, і грудки засохлого болота кришилися під ногами.

Лікар насмішковано мовив:

– Ти не віриш ані в повітря, ані в сонце. Та й не треба вірити, досить тільки розглянутися навсібіч і звідати їх... А яка була ця дорога три тижні тому! Болото по коліна, мряка. А зараз, поглянь, наче долоня... А ці пагорби? Які сумні вони були та голі! А тепер, поглянь, зазеленіли. І ти зараз наче оте болото й мряка, голий та сумний пагорок... А на сонці та на повітрі ти помолодієш, скажімо, як отой березовий гайок. Правду кажу.

– Філософія, поезія – оці твої балачки...

– Де ж пак. Медицина... Знаєш що? У червні почнемо з тобою – аби тобі не було нудно – брати сонячну купіль. Запросимо ще й ветеринара Папста. Він теж вельми знервований добродій. Завжди хапається за голову й пританцює навіть тоді, коли сидить за кухлем пива.

Отак і сталося, що нотар Шкворец, лікар Едут та ветеринар Папст кожної погожої

Янко Єсенський ЖЕНИХ

У 1973 році київське видавництво «Дніпро» випустило збірку оповідань словацького письменника Янка Єсенського «Жених та інші новели» у перекладі Ганни Пашко. Передмову «Про Янка Єсенського» написав відомий український літературознавець, перекладач Володимир Житник.

днини пополудні вирушали купатися до греблі поблизу містечка, за якихось двадцять хвилин ходи. Місцина була гарна. З одного боку височів зелений пагорок, підніжжя якого встеляв буйний м'який моріжок. З другого боку – густий, непролазний верболіз та м'якенький річковий пісок на березі. Хороше тут було полежати та погрітися па сонечку.

Розмалюй.

Гречані котлети

Ми підготували для вас рецепт смачних гречаних котлет, що будуть до вподоби всій родині!

Інгредієнти:

- Відварена гречка – 500 г
- Сир тофу – 200 г
- Перець чилі – 1 шт.
- Кабачок – 1 шт.
- Петрушка – 30 г
- Шпинат – 50 г
- Панірувальні сухарі – 3 ст. л.
- Оливкова олія – 6 ст. л.
- Спеції

Приготування:

1. В окремій посудині змішати гречку, сир, цукіні, перець чилі-зелень та панірувальні сухарі.
2. Полити суміш оливковою олією, додати спеції.
3. Обсмажити котлети на розігрітій пательні.

Марійка Підгірянка

Сипле сніг

Сипле, сипле, сніг...
Мов метелики сріблісті,
Ті сніжинки білі, чисті
Тихо стеляться до ніг...
Сипле, сипле, сипле сніг...
Тихо, легко і спроквола
Покриває все довкола, –
Ні стежок, ані доріг...
Сипле, сипле, сипле сніг...
Сипле, сипле, сипле сніг...
Вже присипав доли, гори,
Вже весь світ, мов біле море,
Біле море без доріг...
Сипле, сипле, сипле сніг...

Леонід Глібов

Хто сестра і брат?

«Глянь на мене, вітрику, чи гарно прибралась?
Рано до схід сонечка росою вмивалась,
Є у мене листячко, пахучії квіти,
Чому ж мені, вітрику, ой чом не радіти?
Краще в полі нашому над мене немає,
Аж до моря славонька про мене літає,
Із моєї сипанки смачна страва буде,
Поливку і маслечко дадуть добрі люди!» –
«Рівна, сестро милая, нам доля з тобою, –
Обізвався братичок десь за бороною. –
Скрізь по людях склалася і про мене слава,
Он і в полі, вітрику, кипить моя страва».

Олег Павлів

КОЛИ ЗВІРЯТА РОЗМОВЛЯЛИ

На Різдво увечері батько Микола прийшов за своїм вередливим сином Іванком і каже йому:

– А чи знаєш ти, що звірята з людьми розмовляють?..

– Як це? Це ж неможливо! – З подивом увесь голос вимовив маленький Іванко.

– А так... На Різдво вони розмовляють. Але тільки з чемними людьми, щоб словами подякувати чемним людям за їх чемне відношення до них протягом року.

Відтак Микола взяв свого сина Іванка за руку і повів його в стайню.

В стайні мукали корови і мекали кози. Але коли Іванко з ними заговорив, вони йому нічого не відповіли у відповідь на його з ними розмови. Тільки мукали і мекали.

– А чому ж вони, батьку, зі мною говорити не хочуть? – розпачливо запитав Іванко.

– Значить ти протягом року був нечемний, бо звірята тільки з чемними людьми розмовляють...

Над стайнею світила ярка Різдвяна зірка...

Твір українського художника Петра Сипняка із серії «Вертепи».

Галина Демченко

Яблунька

Зі мною разом яблунька
росте вже шостий рік,
гілля своє розкинула
в один і другий бік.
Я доглядаю яблуньку,
і в неї – подивись –
рожевими букетами
гіллячки одяглись.
А восени, запрошую,
приходьте всі до нас,
антонівкою жовтою
я почастую вас.

Борис Грінченко

Взимку

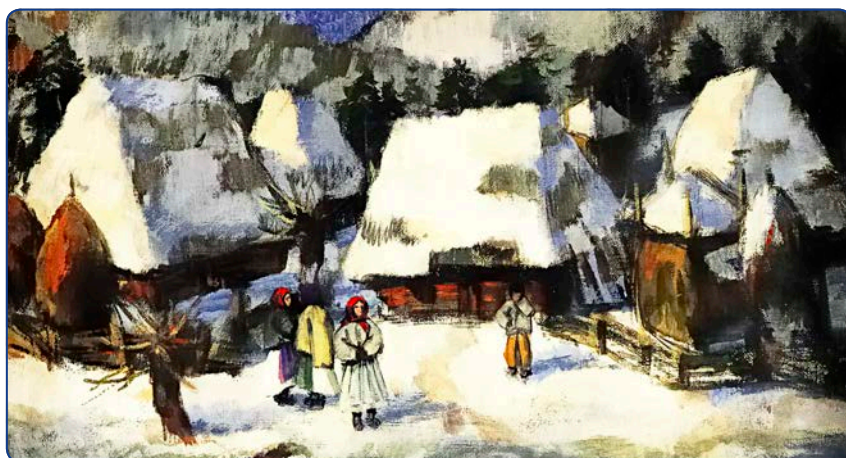
Хижо буйний вітер
Віє по долині,
Гори намітають
З снігу хутровини;
Укриває землю
Скрізь намітка біла,
І земля замерзла,
Тихо заніміла,
Поки аж весною
Снігові кайдани
Не спадуть із неї,
Та й вона не встане.
Тільки буде вітер
Хижо завивати
І замети-гори
Буде намітати...
А як сонце ясно
Променем засвітить, –
Знов земля устане,
Щоб цвісти і жити.

Марійка Підгірянка

Ліс восени

Хлопчики й дівчатка діляться на дві групи.
Дівчатка питають, хлопчики відповідають;
вони – мов деревця, витягують руки вгору,
вдаючи таким чином ліс.

- Лісе, лісе, ясени,
Чому сумні ви восени?
- Та як же нам, діти, сумними не бути,
Коли тої зозульки не чути?
- Лісе, лісе, ясени,
Чом затихли восени?
- А чим же нам, чим же шуміти,
Коли стали безлистими віти?

Андрій Коцка: «Зима». Полотно, олія, 1935 р.

**KULT
MINOR**

s.r.o., Prešov. Tlač Grafotlač s.r.o., Prešov. Rozširuje a objednávky na predplatné prijíma redakcia. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Cena jedného čísla 0,13 €. Rukopisy a ilustrácie nevraciamo. EV 3302/9.

„VESELKA” – časopis pre deti. Ročník 68, vychádza 10x ročne. Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Adresa redakcie: 081 08 Prešov, ul. Janka Boroďača č. 5. Šéfredaktor Ivan Jackanin. Počítačová sadzba NITECH

«ВЕСЕЛКА» – журнал для дітей. Союз русинів-українців СР. Адреса редакції: 081 08 Пряшів, вул. Янка Бородача, 5. Головний редактор Іван Яцканін. Комп'ютерний набір NITECH s.r.o., Пряшів, тел./факс: 051/7725061. Друкує Grafotlač, Пряшів. Ціна окремого номера – 0,13 €. Рукописи та ілюстрації не повертаються. EV 3302/9.